Dekanat Wołkowysk Miejscowość znana jest już od XV wieku jako właśność wojewody nowogródzkiego Aleksandra Chodkiewicza (+1549), na początku XVI wieku posiadała status miasteczkaw powiecie wołkowyskim woj. nowogrodzkiego WKL (majątek Chodkiewczów o tej samej leżał obok, dlatego miasteczko nazywano też Podrośl) i należało od końca XVI w. do jego wnuka kasztelana wileńskiego Hieronima Chodkiewicza (+1617). Właśnie dzięki jego staraniom pod koniec XVI stulecia w Rosi ufundowano pierwszą świątynię, uposażając ją folwarkiem Harasimowszczyzna (obecnie Plebanowce), nakładając przy tym na plebanów obowiązek utrzymania trzech sług kościelnych do grania na organach, posługi proboszczowi i uczenia dzieci. † O tym, że budynek kościoła został wybudowany wcześniej niż w XVI w. świadczy kielich (1589 r.) i dzwon (1597 r.), ofiarowane świątyni przez wyżej wspomnianego Hieronima Chodkiewicza. Drewniany kościółek pierwotnie został poświęcony pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, stał w parku dworskim przy pałacu, przy drodze do Krasnego Sioła (teraz Krasnosielsk), w miejscu, gdzie wcześniej mieściła się cerkiew, która została przeniesiona do sąsiednich Ogrodnik (teraz ul. Ogrodnicka).

Kościół wybudowano na planie krzyża, chór organowy mieścił się przy prezbiterium, co nie jest cechą charakterystyczną dla naszych świątyń. Wewnątrz, pod sufitem ozdobionym malowidłami, były trzy ołtarze: główny z obrazem Trójcy Świętej w otoczeniu rzeźb apostołów; lewy boczny z obrazami św. Anny i Marii Magdaleny oraz prawy z rzeźbą Matki Boskiej Loretańskiej. Od XVII w. wspomina się figura Pana Jezusa Frasobliwego w prezbiterium świątyni.

Nowy drewniany kościół został wybudowany w tym samym miejscu w 1682 roku, ufundowany przez ówczesnego właściciela Rosi Marcjana Ogińskiego (władał Rosią w latach 1674-1687) oraz poświęcony pod nowym wezwaniem Trójcy Świętej. Była to świątynia o jednej wieży, na kamiennej podmurówce, kryta gontem. Wnętrze ozdobione malowidłami posiadało cztery ołtarze. W ołtarzu głównym były umieszczone obrazy Trójcy Świętej i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, w lewym ołtarzu bocznym stała znana figura Chrystusa (pierwszy cud zanotowano już w roku 1618, w 1700 r. zaś była odznaczona 32 wotami, w 1775 r. – 210, teraz jest ich ok. 250), w prawym - figura Matki Bożej Loretańskiej z obrazem Matki Boskiej Bolesnej u góry. Jeszcze jeden ołtarz, z obrazem św. Anny, stał w prezbiterium naprzeciwko zakrystii. 14 czerwca 1772 roku cudami słynąca figura Jezusa Frasobliwego została uroczyście przeniesiona do ołtarza głównego, w drugiej kondygnacji został umieszczony tytularny obraz Trójcy Świętej.

W 1740 r. ks. Franciszek Abramowicz przyznał 10 tys. złotych na założenie w Rosi misji szczuczyńskiego pijarskiego kolegium i przybycie dwu zakonników. Jednocześnie Józef

Franciszek Sapieha, podskarbi litewski (Sapiehowie władali Rosią w latach 1709–1752), obiecał zbudować dla pijarów murowany kościół oraz klasztor. Lecz obietnica nie została spełniona, a pijarzy za niedługo z Rosi wyjechali.

Przy parafii roskiej działały szkoła i szpital, od lat 1740. działała wspólnota szkaplerzna, ale ostatnie wspomnienie o niej datuje się 1807 r., a w 1847 r. wspomina się tylko wspólnotę Trójcy Świętej. Murowany kościół w Rosi zaczęto budować pod koniec 1770 r. z funduszy nowego właściciela miasteczka hrabiego Joachima Potockiego (Potoccy byli właścicielami Rosi w latach 1752-1910), ale budownictwo nie zostało ukończone – w 1796 r. świątynia była zbudowana zaledwie do poziomu okien (na początku zbudowano cerkiew unicką, potem był tam kościół pijarów, parafialnym zaś kościół został w 1801 r.). Nowy etap budownictwa dzięki staraniom ks. Szymona Iwanowskiego rozpoczął w 1802 r. syn Joachima Feliks Potocki. Nareszcie w 1807 r. (na tablicy pamiątkowej przy wejściu do świątyni zanotowano 1801 r., jednak zaprzeczają temu źródła archiwalne; w tradycji parafialnej uważa się, że w 1801 r. kościół został pobudowany, w 1807 zaś – konsekrowany) budownictwo się skończyło i 12 lipca 1808 r. kościół, wzniesiony w stylu klasycznym, poświęcił ks. Franciszek Cybulski, kanonik inflancki i proboszcz w Szydłowicach. W 1838 r. przy świątyni zbudowano ostatnią drewnianą dzwonnicę.

W ołtarzu głównym świątyni, tak jak i przedtem, ustawiono figurę Jezusa Frasobliwego, została zasłonięta obrazem „Jezus i jawnogrzesznica”. W kaplicach bocznych mieściły się ołtarze Najświętszej Marii Panny oraz św. Jana Nepomucena. W roku 1852 pożar strawił dach kościoła, lecz w tym samym roku został on wyremontowany ze środków wdowy Feliksa Potockiego Zofii z Paców. W 1872 roku teren przykościelny został otoczony drewnianym ogrodzeniem. Remont kościoła przeprowadzono dzięki staraniom ks. Bronisława Sarosieka w 1901-1903 ll. Warszawski zakład wykonał na podstawie projektu architekta z Warszawy Kajetana Partyzia nowy ołtarz główny w stylu renesansowym, dwa ołtarze boczne, chrzcielnicę, stacje Drogi Krzyżowej oraz odrestaurował ambonę. Świątynia została pomalowana zarówno z zewnątrz, jak i wewnątrz.

W roku 1914 z prawej strony przy wejściu do kościoła dzięki Branickim, którzy byli właścicielami Rosi w latach 1910–1939, została wzniesiona ciekawa murowana dwukondygnacyjna dzwonnica w stylu eklektycznym z cechami neoklasycyzmu. Umieszczono w niej trzy dzwony: najstarszy został wykonany w 1597 roku przez mistrza Ambroziusa Hofmana, drugi – w 1713 r. przez samego Johana Jakuba Dornmana, wybitnego królewskiego ludwisarza; trzeci wykonano w zakładzie Andrzeja Włodkowskiego w roku 1827. Dzwonnica stanowiła sobą ceglany otynkowany dwupoziomowy bez podziału na kondygnacje budynek o

niezwykłej segmentowej konstrukcji, kryty czterospadowym prostokątnym dachem. Murowana plebania, mieszcząca się za kościołem, została zbudowana w 1808 r. dzięki staraniom ks. Szymona Iwanowskiego.

Kolejne prace remontowe świątyni odbywały się w latach: 1924 r. – dach został pokryty nowym gontem, 1928 r. – zebrano środki na nowe murowane ogrodzenie, 1958 r. – przeprowadzono remont dachu, podczas którego wymieniono krokwie, 1985 r. (na płycie pamiątkowej ukazano rok 1982) – dach został pokryty blachą, 2002 r. – dach został pokryty czerwoną dachówką, kościół na zewnątrz pomalowano, 2003–2004 ll. – przeprowadzono generalny remont wnętrz świątyni.

Świątynia została wybudowana na planie prostokąta, jest bezwieżowa, posiada półokrągła absydę, gdzie mieszczą się zakrystia oraz transept, stanowiący dwie kaplice. Świątynia jest skierowana ołtarzem na północ. Wnętrze zostało uwieńczone sklepieniem kolebkowym. Zarówno ściany jak i sklepienia zostały ozdobione kompozycjami oraz iluzjonistycznymi malowidłami architektoniczno-dekoracyjnymi, wykonanymi przez warszawski warsztat Władysława Twardy w 1901 r. Na sklepieniu lewej kaplicy namalowano „Cud św. Michała Archanioła", na sklepieniu prawej – „Oko Opatrzności", na ścianach zaś wykonano obrazy Dwunastu w iluzjonistycznych wnękach. Lewa kaplica jest poświęcona św. Józefowi, prawa – Matce Bożej (obraz XVII w. „Matka Boska z Dzieciątkiem" został przeniesiony z kaplicy we wsi Maczulna). Nad wejściem mieści się chór organowy, oparty na czterech kolumnach i dwu przyściennych półkolumnach w stylu doryckim. W lewym skrzydle transeptu znajduje się marmurowy nagrobek Zofii z Paców (1849–1909). Posadzkę wyłożono z płytek ceramicznych w roku 1901, o czym świadczy data na podłodze pod narteksem „A.D. 1901" oryginalny zaś rysunek układu płytek jest przechowywany w archiwum parafialnym.

Przed II wojną światową parafia w Rosi liczyła ponad 2,5 tys. wiernych, do 1939 roku działał klasztor Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny.

Roś 30 kwietnia 1958 r. uzyskała status miasteczka. Gdy w kraju rządziła ateistyczna władza radziecka, świątyni nie zamknięto, ale plebanię zabrano, pozostawiając księdzu zaledwie jeden pokój z korytarzykiem, służącym jako kuchnia. W całości plebanię zwrócono parafii w latach 90. ub.w. W 1999-2002 ll. budynek został zrekonstruowany i nabył współczesny wygląd.

Kaplica na parafialnym cmentarzu jest wzmiankowana od końca XVIII w. (korzystali z niej również unici). Początkowo była drewniana, kryta gontem, bez wieży, w stylu klasycznym; na ołtarzu znajdował się wyrzeźbiony Krucyfiks, nad wejściem zaś – chór na słupach.

Świątynia z czerwonej na zewnątrz cegły w stylu neoromańskim została wzniesiona na fundację ówczesnego właściciela miasteczka Stefana Potockiego i jego siostry Jadwigi Branickiej. Jeszcze w 1891 r. pan Stefan zwracał się do wileńskiego konsystorza o pozwolenie na budowę kaplicy na cmentarzu. Jej budową zajmował się w latach 1901-1902 budowniczy Teofil Łuba. Malarz Franciszek Ejsmont zaprojektował witraże, ołtarz z dębu w stylu romańskim z Krucyfiksem oraz namalował ołtarzowy obraz św. Stefana. W 1904 r. ks. Bronisław Sarosiek poświęcił kaplicę pod wezwaniem św. Stefana. W krypcie kaplicy w 1910 r. w sarkofagu został pochowany fundator S. Potocki. Ogrodzenie cmentarza i brama wejściowa zostały wzniesione na początku 1903 r., ale do dzisiaj się nie zachowały.

Kaplica jest stosunkowo niedużym prostokątnym w planie budynkiem z półokrągłą apsydą i transeptem. Ściany są uwieńczone niewielkimi szczytami, nad wejściem umieszczono niedużą sygnaturkę. Wnętrze zdobi sklepienie krzyżowe na arkach. Pod kaplicą mieści się krypta, chóru nad wejściem nie było.

W latach powojennych władze zakazały wiernym korzystać z kaplicy. Wskutek tego z czasem

podupadła i przekształciła się w ruiny. Od roku 1989 są poczynione starania w celu odnowienia świątyni. W 2005 r. ukończono restaurację fasadów, w perspektywie prace remontowe wnętrza świątyni.